

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravištvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Pomen in moč časopisja.

»Bojte pa se krivih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi.«

Tudi po naši slovenski domovini hodi mnogo krivih prorokov, ki hinavsko zavijajo oči proti nebu ter se izdajajo za pobožne in poštene kristjane. Ali ta pobožnost in kršnanstvo je le navidezno; samo na jeziku jo imajo; njihovo srce pa je polno laži, hinavstva in škodoželjne zlobnosti.

Pameten človek ne da na same besede nikdar veliko. Ljudi se spozna iz njihovih dejanj. »Po njih delih jih boste spoznali,« tako beremo v sv. pismu. In slovenski kmet je dovolj pameten in prebrisan, da se ne bo vsedel na prazne besede, ki so jako po ceni, ampak bo presojal vsakega po tem, kako živi, kaj dela in če se ravna tudi po tem, kar govori ali obljubi.

Kdor ima le količkaj bister vid in se ozre po naši deželi malo naokrog, zapazi kaj kmalu te krive preroke, ki s sladkimi besedami obetajo ljudem vse mogoče in nemogoče stvari, ne izpolnijo pa ničesar, ker vse njihovo govoričenje in pehanje je le napeljavanje vode na svoj lastni mlin. To so koristolovci, ki hlepe po denarju in lastnem dobičku, blagostanje in napredek slovenskega kmeta pa jim je deveta briga.

Ti krivi preroki pravijo, da delajo za kmetovo korist; delajo pa le za svoj žep in za svojo nenasitno bisago na največjo škodo ubogega slovenskega trpina.

Dragi bralec, pač sam že dobro veš, koga mislimo pod temi krivimi preroki.

So to predvsem zastopniki in agitatorji klerikalne stranke.

Zavedni ljudje itak vedo, da so to neznačajni, nepošteni ljudje, ki bi za svoj žep prodali tudi svojo dušo.

Pa kljub temu, da ljudstvo te ljudi že precej dobro pozna, vendar je po deželi še mnogo takih, ki grejo za njimi, kakor slepci brez lastne volje in delajo tako, kot jim ti ljudje komandirajo.

Kje pa naj iščemo glavni vzrok teh nezdravih in žalostnih razmer?

Vzrok temu so v prvi vrsti klerikalni časopisi: »Slovenec«, »Domoljub« in zadnje čase tudi »Gorenjec«. Ti časopisi namečejo ljudem še vedno toliko peska v oči, da ljudje potem ne vidijo stvari take kot so v resnici, ampak v napačni luči, kot je to v korist teh krivih prerokov.

Okrog teh klerikalnih časopisov se zbirajo po večini le slabi značaji, največ koritarji, ki si skušajo potom zgoraj navedenih časopisov pripraviti ugodna tla za svoje nelepe in ljudstvu zelo škodljive namene.

Klerikalci bi sicer najraje videli, da bi ne bilo sploh nobenih šol, nikakih tiskaren, nikakih časopisov. Torej, da bi bili ljudje kar najbolj neizobraženi in nezavedni, ker čim bolj nezavedno in omejeno je ljudstvo, tem lažje klerikalci nad njimi vladajo in je izkoriščajo.

Ker pa danes šol in časopisov ne morejo več zabraniti, zato so ubrali drugo pot. — Polastiti se hočejo šole in časopisja, ker upajo potom teh dveh faktorjev ljudstvo še nadalje držati v svoji oblasti na ta način, da sedaj ljudstvo poneumnijejo v šoli in svojih časopisih.

In tako je danes klerikalno časopisje vir posirovelosti in laži.

Klerikalno časopisje se ne bori za poštenost in pravico, ampak najboljše poštenjake in značajne može, ki se jim ne vda, napadajo na ostuden način in razširjajo o njih najgorostasnejše laži.

Kdor je danes na Slovenskem še značajen mož, nihče ni varen, da bi ga ne oblila ta klerikalna gnojnica.

Tu vidimo ravno, kako velikanskega pomena so za naš narod dobri časopisi. — Ker le potom dobrega časopisja moremo popravljati škodo, ki jo dela našemu narodu ostudno klerikalno časopisje.

Časopisje predstavlja dandanes zelo veliko moč, pred katero se tresejo največji posvetni in cerkveni dostojanstveniki, pa tudi kronane glave.

Pošteno časopisje se bori proti vsaki krivici in nasilju. To časopisje je najstrož-

ji sodnik vseh krivičnikov, nepoštenjakov in koristolovcev. Njegova naloga je, da tem ljudem brez prizanašanja pošteno izpraša njih kosmato vest.

In to nalogo izvršuje slovensko napredno časopisje v polni meri. Ono odkriva klerikalne hudobije in kaže javnosti klerikalne lumparije v pravi luči. Slovensko napredno časopisje se bori za resnico in ji gladi pot, katero ji hoče zapreti klerikalna strahovlada.

Zato pa so klerikalci kar besni nad naprednim časopisjem in spuščajo nanj svojo jezo in strup.

Slovensko napredno časopisje bo pa še nadalje šlo po začrtani si poti poštenosti in napredka ter bo vedno in neustrašeno odkrivalo zlobne klerikalne naklepe.

Slovensko napredno časopisje, to je tista moč, ki bo strla klerikalno strahovlado ter naredila konec nezavednosti mase, konec klerikalnim sleparijam in izkoriščevanju, kar bo v največjo srečo celokupnega naroda slovenskega.

Možje zdravega razuma, poštenega srca in pravega krščanskega mišljenja bodo stali v tem boju neustrašeno na naši strani v naprednih vrstah.

Neznačajnežev, koritarjev pa ne maramo. Lahko bi okužili poštene ljudi. Grejo naj le h klerikalcem! Tu je dovolj prostora za nje!

Največjega pomena v tem boju pa je naše časopisje. Ako bo to močno in dobro, bomo tim preje pregnali iz naše domovine klerikalno kugo.

Sveta, narodna in človeška dolžnost vsakega poštenega Slovenca je, da se oklene naprednega časopisja in je podpira z vsemi močmi v boju proti klerikalizmu. Zano pa bo imel vsak podpornik sladko zavest, da je storil s tem dobro delo v pro-speh in blagor slovenskega naroda.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

Kako gospodarimo?

III.

Naše kmetijstvo.

Pri nas so dani vsi naravni predpogoji, da se naše kmetijstvo kar najlepše razvije in procvita. Naše podnebje, nasa ugodna zemljepisna lega je tako primerna za razvoj kmetijstva.

Toda vkljub temu se nahaja naše poljedelstvo v žalostnem položaju in na nizki stopinji. Ker se z zemljo slabo ravna, so njene sile izčrpane in zemlja ne rodi niti desetino tega, kar bi lahko, če bi se razumno z njo gospodarilo. Tako so pa naše kmetije prezadolžene in ne morejo preživljati svojih ljudi. Ti kar trumoma zapuščajo svoje domačije. Selijo se v mesta v tovarne in odhajajo čez morje v daljno Ameriko s trebuhom za kruhom. Najboljše delavne moči zapuščajo grudo in odhajajo v tujino, odkoder se navadno ne vrnejo več. In to je za nas velika gospodarska izguba in nenadomestljiva škoda v narodnem oziru. S pametnim gospodarstvom bi se dalo kaj lahko ozdraviti to bolezen.

Teh žalostnih gospodarskih razmer pa so krive razne okolščine. Pred vsem tiste, ki tarejo kmetijstvo cele naše države. So to vprašanja, s katerih končno rešitvijo se mora baviti vsaka agrarna politika. Treba bo z državno pomočjo vpeljati akcijo za razdolžitve kmečkih posesti. Kmeta tare krivični davčni sistem. Tudi tu je treba korenite preuredbe. Za izvor kmetijskih izdelkov bi bilo nujno, da se zniža železniški tarif. Nadalje pride v poštev vprašanje o regulaciji voda, kar je tudi v prvi vrsti dolžnost države. Država bi se mogla sploh mnogo več brigati za pospeševanje kmetijstva, ker kmečki stan ostane še nadalje najmočnejša opora vsake države, in iz nje gaj izhajajo vsi drugi stanovi.

Na drugi strani pa bi se morala za naše kmetijstvo brigati tudi dežela. V deželi danes gospodari klerikalna stranka. Pogledimo skozi prava očala njeno delovanje za povzdigo kmetijstva.

Vsakemu treznemu človeku se mora že na prvi mah zdeti sumljivo širokoustno kričanje voditeljev te stranke. Ti ljudje govore, kot da bi bili res že vse kmetovalce v naši deželi osrečili. Izdajajo se za največje osrečevalce kmečkega stanu. Če bi človek, ki ne pozna naših domačih razmer, verjel besedam teh ljudi, bi končno moral priti do misli, da se po naši deželi cedi med in mleko, in da so prišli k nam srečni časi kralja Matjaža.

V resnici so pa naše razmere zelo žalostne. Klerikaleci so videli povsod le svoje strankarske koristi, koristi slovenskega kmeta pa so jim bile prav malo mar in so zanje napravili bore malo. Več škode kot koristi v splošnem.

Začeli so najprej z naznimi gospodarstvenimi organizacijami med kmečkim ljudstvom. Te organizacije bi bile lahko veli-

kanskega pomena za naš gospodarski napredek. Toda klerikalce je vodila do njih ustanovitve le strankarska strast. S temi organizacijami so skušali pridobiti politično moč; gospodarsko stran pa so zane-marjali. Zato so pa te organizacije vse žalosten konec vzele in pustile za seboj mesto blagostanja nesrečo in obup. Koliko kmetov mora še sedaj plačevati težko prihranjeni denar za to ponesrečeno klerikalno akcijo. Res je, da je v organizaciji moč. Toda le taka združitev rodi zaželjeni uspeh, katero je poklicala v življenje resnična potreba in kateri so bili dani ugodni pogoji za nadaljni obstoj.

Toda klerikalno združništvo ima služiti le strankarskim svrham. Zato pa tako propada in pušča za seboj gospodarske polome tistih nesrečnikov, ki so šli klerikalnim organizatorjem na limanice. Koliko kletev, koliko solza je že povzročilo klerikalno združništvo! In vse bo šlo v nič, ako se ne bo opustilo strankarstva.

In strankarska slepota je privedla klerikalce do tega, da so začeli delati v prekoristni »Kmetijski družbi« delatirazdor. Mesto da bi delali za povzdigo te družbe, ki so ji bili na misli vedno le kmečke koristi, brez ozira na stranke, so zanesli razdor. Naj bo kaka organizacija še tako koristna slovenskemu ljudstvu, če ni čisto klerikalna, jo hočejo klerikaleci na vsak način ubiti.

To delajo povsod in vsikdar. Deželne podpore dele le svojim najzvestejšim privržencem. In pri tem se prav nič ne ozirajo na to, če je dotičnik tudi v resnici potreben. Tako se zgodi, da dobe prav bogati kmetje, ki so klerikaleci mastne podpore, reveži pa odidejo praznih rok.

Deželni odbor je dobil več milijonov piosojila. Ta denar se kar razsiplje. Ne ozira se na resnične potrebe. Zida se ceste, delajo melioracije, pri vsem tem pa vodijo klerikalce le strankarski oziri, na prave potrebe se ne ozirajo. Če bo šlo to tako naprej, mora priti prav kmalu cela dežela na rob gospodarskega propada.

Kar je pa najvažnejše, za to se klerikaleci prav nič ne zmenijo. Našemu kmetu bi bilo treba v prvi vrsti stanovske, strokovne izobrazbe, da bi znal izkoristiti ugodne pogoje, ki mu jih daje narava in ugodna lega naše domovine. Te pogoje bi naš kmetovalec lahko izkoristil na podlagi novodobnih iznajdb in izkušenj v svojo lastno in v korist cele domovine.

Klerikalna krivda pa je, da je masa našega ljudstva še zaostala, da se ne zna okoristiti z novimi iznajdbami. Zato je pa po klerikalni krivdi naš kmet še danes trpin. Zemlja mu slabo rodi. Delavne moči pa se mu selijo v Ameriko. Ogromno večino našega naroda tvori kmečki stan. In ker je ta ubog in reven, zato se celemu narodu slabo godi. Skrajni čas je že, da nastane že enkrat preobrat.

In začetek tega preobrata vidim v tem, da se naš kmet, steber našega naroda,

otrese klerikalnega jarma ter se postavi na lastne noge. V osamosvojitvi slovenskega kmeta od klerikalizma je bodočnost našega naroda. V samostojni organizaciji našega kmetovalca je njegova lastna rešitev in blagostanje.

Klerikalni uboji.

V zadnjem času so izvršili pristaši klerikalne stranke v kamniškem okraju zopet dva uboja vsled strankarskega fanatizma. Odkar je klerikalna stranka pri nas prišla na vrhunce, se politični uboji vedno bolj širijo. In vedno so pristaši klerikalne stranke ubijalci. To nam je najjasnejši dokaz, da klerikalna politika tira naše ljudstvo v podivjanost in posurovenje. V našem ljudstvu vzbujajo najnižje instinkte.

Značilno na celi stvari je to, da sta se ta dva zadnja uboja izvršila v volilnem okraju dr. Kreka. In ravno dr. Krek je tisti mož, ki je podivjanosti med našim ljudstvom največ kriv. On na svojih shodih naravnost svoje pristaše pozivlja na pobjo. Tako je n. pr. v Davči pri Sorici na shodu pozivljaj svoje poslušalce, da naj naprednjake pomečejo v grapo in naj jih pobijejo s kamenjem. Nadalje je na Prtovecu med cerkvenim govorom pretil navzočim naprednjakom, ki so se udeležili službe božje, da naj se po cerkvenem opraviilu napotijo takoj domov, drugače jih bodo zadel **telesne kazni**, če si bodo upali biti tudi navzoči pri volilnem shodu, ki se je imel vršiti po božji službi. Sploh dr. Krek hujska, kjer je le kaka prilika. In njegove besede ne padajo na skalnata tla; to nam pričajo razni politični uboji in pretepi po naši domovini, ki se vedno bolj ponavljajo.

In za dr. Krekom grejo drugi politikujoči duhovniki, ki na leci in izven cerkve ravno tako hujskajo kot njihov voditelj dr. Krek. In to hujskanje rodi najslabše sadove. Ti duhovniki spravljajo naše ljudstvo vedno na nižjo нравno stopinjo. Podivjanost se je v zadnji dobi pri nas tako ugnezdila in utrdila, da obhaja človeka globoka žalost, ako o tem premišlja. — Skrajni čas je že, da se gotovi krogi stregnijo in uvidijo, da tako ne more več iti dalje. Za naš narod pa so ti hujskači, ki netijo v njem strankarsko sovraštvo do meje uboja, najhujša kuga.

Politični razgled

Državni zbor.

Pretresalo se je draginjsko vprašanje. Prišla pa zbornica ni do nikakega pravega in koristnega zaključka. Naši klerikaleci so nastopili proti uvozu argentinskega mesa. Glavni njihov govornik, župnik Hladnik, je poudarjal, da bi bila z uvozom argentinskega mesa odškodovana naša domača živi-

noreja. Kak nesmisel! Vsled pomanjkanja krme je moral naš kmet pod ceno prodati svojo živino. In mesno draginjo bo občutil sedaj tudi naš kmetovalec. Klerikalna stranka je špekulirala s prodajo krme in je izvažala seno v tujino. Pri nas je sedaj veliko pomanjkanje in velika draginja krme. Tega so v prvi vrsti krivi klerikalci z nesrečno špekulacijo izvoza krme v tujino. S tem so tudi neizrečeno oškodovali našo domačo živinorejo. Sedaj pa še v državnem zboru kozle preobračajo in glasujejo proti uvozu argentinskega mesa in živine iz Srbije, ko bi bilo v sedanjih razmerah to vendar tudi koristno za naše kmetovalce. Naši klerikalci pa so v zvezi z nemškimi in tudi ogrskimi veleposestniki — magnati in morajo tako glasovati za koristi teh veleagrarcev na očitno škodo svojih volilcev. No, pa naši klerikalni poslanci se na svoje volilce itak ne ozirajo, ker si mislijo, ti so nam slepo vdani, saj bodo šli vedno z nami čez drn in strn. Iz tega se dobro lahko spozna, da se klerikalni poslanci potegujejo le za svoje koristi, koristi svojih volilcev pa zanemarjajo.

Italijansko-turška vojska.

V Tripolitanijski se razmere niso bistveno spremenile. Vrše se med obema vojskama male praske in brezpomembne bitke. Enkrat ima ena stranka nekaj več mrtvih in ranjenih, drugič druga. Položaj pa je ostal isti. Italijani imajo v svojih rokah obrežna mesta. Turki in Arabci pa jih skušajo tu vznemirjati. V notranjost dežele same pa sedaj Italijani ne morejo prodirati, ker je v Tripolitanijski po zimi neprestano hudo deževje. Zato pa sedaj Italija vstraja odločno na tem stališču, da napade s svojim močnim bojnim ladijevjem Turčije v Evropi v Egejskem morju. V posest misli vzeti predvsem otok Lemnos in tam izkreati svoje vojake. Nadalje misli napasti mesto Solun in v Mali Aziji Smirno. Tudi na Carigrad se odpravlja italijanska bojna mornarica. Iz vsega tega pa sledi, da je evropski mir v veliki nevarnosti. S tem hoče Italija prisiliti Turčijo, da se vda in pripozna aneksijo Tripolitanijske.

Revolucija na Kitajskem.

Cesarske vojne ladje bodo prestopile na stran revolucionarjev, ki napredujejo na celi črti. Evropejci na Kitajskem so v velikem strahu in nemiru. Državni zbor je sklenil, da se odpravi nošnja kite ter da se mora vpeljati v celi kitajski državi gregorijanski koledar, po katerem računamo čas tudi mi v Evropi. Kitajska cesarica je baje pobegnila z nekim gledališkim igralcem. Poroča se, da v raznih krajih more Kitajci tujce.

Razgled po Kranjskem

r Ljubljanske občinske volitve pred upravnim sodiščem. Klerikalna hudobija

že dobro leto onemogočuje uspešno in koristno delovanje ljubljanskega občinskega sveta. Klerikalci bi bili radi dobili za vsako ceno v svoje roke Ljubljano, ker se jim je zahotelo lepih tisočakov, ki jih še ima naša prestolnica, dočim po klerikalnih blagajnah vlada velika suša. Zato so klerikalci zlorabili svojo politično moč in so vsilili Ljubljani tako krivičen volilni red, da takega ne pozna ves svet. Skovali so ta volilni red tako, da so bili prepričani, da dobe Ljubljano v svoje roke. In ti podli izdajalec se niso prav nič sramovali, da so v občinski zastop naše bele, slovenske Ljubljane spravili sedem Nemcev. Toliko let so se trudili naši rodoljubi, da so očistili Ljubljano nemčurjev. Sedaj pa pridejo klerikalci — spuste v občinski svet kar sedem Nemcev. Te podle klerikalne izdajice mora proklinjati iz dna duše vsak pošten Slovenec, ki ima v sebi le trohico narodnega čuta in ponosa. Pa kljub tej krivični volilni reformi so dobili v Ljubljani večino naprednjaki. To je klerikalce silno poparilo in ujezilo. Zato so skušali še nadalje ovirati delovanje občinskega sveta. Napravili so pritožbo radi volitev. Pri volitvah so klerikalci nesramno sleparili in volilce, posebno pa volilke terorizirali. In ti falotje so se potem pritožili, češ, da so naprednjaki pri volitvah nepostavno postopali. In dne 22. t. m. je o tej lažnjivi pritožbi odločalo upravno sodišče na Dunaju. **To sodišče je energično odklonilo klerikalno pritožbo in s tem obsodilo do neba kričeče klerikalne lumparije.**

r Dr. Šusteršič pojde menda v »pokoju«. Ta vest se vedno bolj širi po slovenski zemlji. Da bi bila le resnična! Mož je slovenskemu narodu prizadjal toliko škode in gorja. Hujskal je stan proti stanu. Trgovce je hotel oškodovati na ta način, da je klerikalna stranka po njegovem naročilu ustanavljala razna konsumna društva. Seveda so bili to le strankarski zavodi. Vsa ta društva so storila žalosten konec. Povsod je bilo mnogo primanjkljaja, zapeljani kmetje pa so morali šteti tisočake za nerodnosti in nepravilnosti klerikalnih kolovodij. Lahko pa tudi trdimo, da slovenska mati še ni rodila sina, ki bi bil naši narodni stvari toliko škodoval s svojo pastolovsko politiko kot dr. Šusteršič. Na njegov migljaj se je pričela ostudna gonja od klerikalne stranke proti prekornosti Ciril-Methodovi družbi. Na njegovo povelje je klerikalna stranka nesramno izrabila v svoj prosep septemberske dogodke. Vsled Šusteršičevega postopanja je Nemcem pri nas neizrečeno zrastle greben. Od kar so prišli klerikalci na vrhunec, naša narodna stvar vidoma nazaduje. Klerikalna stranka je spravila na vsa višja uradniška mesta v naši deželi Nemce. Domačine-uradnike naravnost sovraži. In danes gre dr. Šusteršič roko v roki z Nemei proti neklerikalnim Slovencem. Sploh kdo bi mogel naštetati vse škode in neuspehe, ki jih je prizadejala našemu narodu dr. Šuster-

šičeva politika? Ta stran naše zgodovine je najbolj žalostna. Zato se bo pa vsak pošten Slovenec oddahnil, ko bo dr. Šusteršič — ta zločin slovenskega naroda — zapustil javno pozorišče.

r Župnik Renier, najboljši »lovec« na hranilnične knjižice v kranjski deželi, se bo najbrž odpovedal naši veri. Hoče se ženiti, zato pa namerava prestopiti na lutrajnarsko vero. Ta mož se je že za svojega kaplanovanja v Kranju pokazal kot strokonvujak v tem, da zna od starih pobožnih ženic dobiti denar. Terno pa je zadel, ko je prišel za župnika v Krško, kjer je prišel v stik z znano bogatašinja Josipino Hotschevarjevo. Ko je bila ta še pri življenju, je dobil od nje že mnogo tisočakov. Še več pa mu jih je zapustila po svoji smrti, tako da je mož danes pravi bogataš. Zato pa ni hotel opravljati več svojih duhovskih dolžnosti in se je preselil na cesarski Dunaj, kjer živi in se nosi kot kak grof. Lep fant pa je, to se mu mora pustiti. No, in sedaj se hoče ženiti. Po naših veljavnih zakonih pa se katoliški duhovnik ne more kar tako oženiti. Mora prestopiti zato v drugo vero. In Renier bo to lahko naredil, ker on ni bil nikdar prav vnet katoličan, čeprav se je na zunaj delal za najbolj pobožnega duhovnika. Škof ga je poslal v Krško zato, da bi od Hočevarice dobil tisočake za škofove zavode v Št. Vidu. Škofu vedno denarja primanjkuje, zato si je pa skušal na ta način pomagati. Renier je bil bolj prefrigan kot škof — si je tisočake pridobil rajši zase — pokazal hrbet ne le svojemu škofu, ampak tudi katoliški cerkvi. Navadno je pa tako: Tisti duhovniki, ki uganjajo najhujšo politiko, so navadno najslabši katoličani. Že pri večih se je zgodilo, da so pozneje prestopili na drugo vero. In čudno, naš škof ima navadno najraje take politične razgrajace. Ali mu bo slučaj Renier vendar odprl oči?! Dal Bog!

r Gotovi klerikalci v Ljubljani se medseboj redno vsak teden enkrat stepajo. Navadno se vrši ta pretep v gostilni »Pri fajmoštru«. Enkrat nastopi junak Štefe, drugikat junak Kregar. Bojno pesem pa najbolj glasno poje Štefeška.

r Splošno priznano dejstvo je, da je najboljši kavni pridatek Kolinska kavna primes, kajti ona se odlikuje po najizbornejši kakovosti, katera povzročuje, da dobi kava, ki smo ji pridejali Kolinske kavne primesi, izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo — tri lastnosti, ki jih pri nobeni dobri kavi ne moremo pogrešati. Ker je Kolinska kavna primes tudi edino pristno domače blago te vrste, jo vse slovenske gospodinje najraje kupujejo.

Ameriški zdravnik dr. Le Fèvre sporoča naslednje: Naravna Franc Jožefova grenčica je pri zaprtjih za časa nosečnosti čudežno vplivala. »Franc Jožefova« voda je onemogočila nadaljno bruhanje in je držala čreva cel čas nosečnosti v normalnem stanju.

o **Dolenjske novice** o

d Golo pri Igu. Javno pohujšanje! Kolikokrat rabi po nepotrebem naš g. župnik to besedo na prižnici. To pa posebno tedaj, kadar zabavlja iz vsega grla na »Slovenski Dom« in »Slovenski Narod«. Naš župnik se imenuje Janez Kunaver. Dela se sicer na leci svetega. Toda, kakšen je ta mož pod kožo, nam spričuje ta-le slučaj: On ima pri sebi neko deklo po imenu Jero, s katero živi v koruznem zakonu. Ta je peljala na Ig svinjo k mrjaseu. Ker se je v neki gostilni precej časa zamudila, se je župnika Kunaverja polotila ljubosumnost. Šel je za svojo priležnico. Toda nista se ljubeče pozdravila, ampak sta se prav pošteno stepla. Po potu grede sta se tepla in se obdelavala s kamenjem skozi tri vasi. Besed, s katerimi sta se zaljubljenca ob tej priliki drug drugega počaščala, ni mogoče v dostojni družbi ponoviti. Vsi gledalci so se pohujševali in zgražali nad početjem tega zaljubljenega božjega namestnika in njegove ljubice. Ko sta dospela, pretepajoč se, v vas Golo, sta vzbudila veliko pozornost, posebno med nedolžnimi otroci. V bližini je bil posestnik Ponikvar, katerega so otroci opozorili na ta, za vas Golo zanimiv dogodek. Ta je otroke spravil v kraj, da bi tako preprečil nadaljnje pohujšanje. — Jerica je svojega ljubčka župnika obdelavala ne ravno s prav prijaznimi izrazi. Pravila mu je: ti prokleti kur . . . r. Ne bom ti dala več. In druge podobne ljubeznjivosti so prišle na dan. Zraven pa je Jerica Kunaverja prav pošteno tudi dejansko obdelavala. V to so jo še posebno bodrili okoli stoječi, ki so ji klicali: Jerica, le udri, udri! Ta župnik se deia na prižnici sicer zelo vernega in navnega in očita nemarnost posebno naprednim časopisom. Kakšen pa je mož v resnici in pod kožo, pa nam jasno kaže ta dogodek. Ljubljanski škof pa naj se bolj pobriža za svoje uslužbenice. Pusti naj politiko. Posveti naj se raje svojemu poklicu in naj pazi na svoje podložnike - duhovnike, da ne bodo provzročali takega pohujšanja.

d Vače. Dne 17. t. m. med dopoldanskim poukom je dal kaplan Franc Majdič kot katehet učencu 10letnemu Jožetu Bergovšku nalogo razlago 12 lastnosti. Deček je prosil, da naj mu oprost, da tega ne zna popolnoma, ker služi za pastirja in se ni imel časa naučiti. Kaplan pa ga je v svoji brezmejni jezi začel neusmiljeno pretepati vpričo drugih učencev, tako, da je nad njim razbil precej debelo palico, potem ga je vlekel na hodnik, od tam pa v stranišče. Pridržal ga je čez opoldne v šoli. Ko je imel popoldanski pouk v I. razredu, vzela ga je tja ter ga začel znova pretepati. Otrok je bil torej v šoli brez vsake jedi od 9. zjutraj do pol 4. popoldne, do domu pa je imel eno in pol ure hoda. Deček je od palice in metanja ob tla dobil tri lahke teles-

ne poškodbe. Kakor že omenjeno, služi deček za pastirja, njegovi starši pa bivajo v Trbovljah. Ta slučaj je naznanil orožnikom župan. Upamo, da bodo orožniki storili svojo sveto dolžnost. Splošno postopa Majdič napram šolskim otrokom, kojih starši pripadajo narodno-napredni stranki, v šoli zelo rabijatno. Tlači jih na katedru pod mizo in tako mora otrok več ur ves sključen ondi čepeti. Učenki Eli Kristan, hčerki tukajšnjega trgovca in posestnika, je pričel vseh šolskih otrok reki: Ti si ciganka, kakoršen je tvoj oče itd. Enakih slučajev je mnogo. Prepričani smo, da ta kaplan ne sme uiti roki pravice. To njegovo počenjanje je nezaslišno. Kaj mislijo ukreniti šolske oblasti? Tej zadevi bomo posvetili vso svojo pozornost. Tako ne more iti dalje in ta surovi kaplan ne sme uiti zasluženi kazni.

d Št. Rupert. Da zamašimo enkrat za vselej usta zahrbtnim zavijačem in lažnjivcem, ki v svoji onemogli jezi naju otrekujejo s podtikaanjem neresničnih dejanj, priobčiva danes dobesedno pismo od železnice. Vsakdo naj to pismo mirno in trezno prečita, da uvidi, kako brezmejno laže obrekovalna klika.

G. Fran Zupančič in g. Anton Zajc

v

Rakovniku in Bistrici.

Z ozirom na naš pogovor dne 22. maja 1907 vljudno sporočamo, da smo pripravljene dati obema za trud in zamudo časa in druge stroške pri izvršbi razlastitve zemljišč za železniško progo Trebnje-Šent Janž odškodnino v znesku 1000 K, katero izplačamo po končani razlastitvi.

Mi smo prepričani, da boste dosegli, da se razlastitev zemljišč izvrši brez zaprek in po primerni ceni, in obenem posredujete, da se razlastitev kolikor mogoče gladko razvije.

Ker je povprečna cena 1500 K (en tisoč petsto kron) za oral kot zemljiška odškodnina z gospodarskimi ovirami precej visoka, je pričakovati, da se dosežejo prihranki na tej svoti. Pridržimo si za slučaj takega prihranka podeliti vama remuneracijo.

Z odličnim spoštovanjem

Stavbno podjetništvo Polz & Knoch, železniško stavbno vodstvo proge Trebnje-Šent Janž.

Urschitz.

V pojasnilo sledeče: Oba sva prevzela funkcijo cenilca pri razlastitvi le z ozirom na to, da pomagava prizadetemu ljudstvu. Sicer bi bili prišli tuji cenilci protestanti ali celo čifuti in potem bi se bilo drugače cenilo. Poudarjava, da sva ponovno že v naprej odločno odklonila vsako remuneracijo in jo tudi dobila nisva, ker sva dosegla, da je bila povprečna cena 1500 K za oral daleč prekoračena v korist našim prizadetim posestnikom. Posamezniki: Janez Nadrih, Dol. Medvedje, in posestniki Dula, ki se niso podvrgli naši dobri cenitvi, so zahtevali sodnijsko cenitev. Dobili so pa

po tej cenitvi izdatno manjši znesek in vrhu tega so morali plačati še vse stroške cenilni komisiji. Za vse to je prič v izobilju, na katere se lahko obrnete. Pričati zamore to tudi dotičnik, ki je to nedolžno pismo iz hudobnega koristolovstva zmaknil. Ako pa se zdi komu, da je tisoč kron za pošteno delo, ki je trajalo skoro dve leti, preveč, temu ne moremo pomagati, ker je revež omejen. Imeti je bilo na razpolago, razun svojih lastnih nadlog, tudi še skočne konje. Kdor pozna naju razmere in naju dragi čas, mora priznati, da sva bila v resnici samo žrtvi in sva imela le odprto srce za naše ljudstvo. Saj dobro veste vsi, po čim so drugi cenilci. S tem je zadeva solučno čista in vsakomur razgrnjena. Pismo imava v originalu samo midva in je vsakomur na vpogled. — Franc Zupančič in Anton Zajc.

d Št. Rupert. Na smrt obsojena. Naš Strajhar pravi, da imajo paragrafi dve kljuki, ker ima tako strašansko smolo, da vedno napačno ubere. Sedaj kriči v svet, da sta bila dva v Trebnjem že obsojena. Resnici na ljubo se konstatira, da se obtožencema ni skrivil niti las na glavi. Kaplanu se je pa zopet enkrat nos povetil. Lemenatarske študije so pač preveč enostranske in radi tega prav radi odpustimo njemu, ker je zgrešil poklic. Postati bi moral pravdni doktor. Potem bi imel več sreče s svojimi hudobnimi nameni. Imel bi tudi več poguma in bi ne delal samih figarskih ovadb.

d Št. Rupert. Kandidatne liste, katere deli kaplan po hribih, smo dobili v roke. Strašansko se jim hlače tresejo, da so postavili svoje ljubljenske kar po dvakrat in celo trikrat kot kandidate. Ali vam v nobenem razredu ne gre račun skupaj? Saj ste vendar že zmage pijani! Tudi parade - šimeljna Knez in Zupančič, ki ste jih pomešali med otrobe, brez njih vednosti in proti njih volji, vam ne pripomoreta k računskemu sklepu? To je pa res grenko, žalostno. O mea culpa!

d Iz Temenice. O naših občinskih volitvah smo molčali. Našemu novoizvoljenemu županu pa povemo odločno, da hočemo, da ima občinsko pisarno v svoji hiši, ne pa v tisti prodajalni. Tudi seje občinskega odbora naj se vrše v županovi hiši, ne pa v gostilni. Županu pa tudi povemo, da naj ne dopusti, da bi se vmešavale v občinske zadeve ženske, ki hočejo igrati vlogo občinskih svetovalcev. Županu polagamo na srce, da to stvar prav uredi, ker drugače se bomo pogovorili v »Slovenskem Domu«. Gradiva imamo dovolj. Torej na svidenje!

d Semič. Naš kaplan je ustanovil »Čuka«. Pritegnil je k čukom tudi otroke. Kako je to, da to dopusti okrajni šolski svet? »Učitelj« telovadbe je neki Karel Stornar. Uči jih imenitno. Pravi jim: Kadar bom rekel »marš«, morate vsi naprej stopiti. Kadar bom pa zavpil »boshau«, pa morate vsi ostate. Kdor se ne ustavi na to imenitno komando, ga potegne ta »učitelj«

za jopič nazaj. To je »brihten učitelj«. Bomo videli, koliko jih bo naučil. Pri nas so bile 13. t. m. občinske volitve. Eseleska garda se je za nje na vse pretege pripravljala. Klerikalci so sleparili, da se je kar kadilo. Posebno se je odlikoval župan pri teh volitvah. Pehal se je, da smo mislili, da izgubi dušo. Mi smo dobili kljub temu pet zastopnikov v občinski odbor. Drugim našim kandidatom je manjkalo le od pet do deset glasov, pa bi bili izvoljeni.

d **Št. Janž.** Pri nas smo dobili novega župnika v osebi g. Ludovika Bajca. Naši klerikalci so ga sprejeli z vso častjo. Napravili so mu kar štiri slavoloke. Čudno, da čuki niso še svoje obleke polagali po tleh, da bi g. župnik po njej stopal kot je Jezus, ko je šel v Jeruzalem. Pač se je župnik lahko v pest smejal in si v sreju mislil: No, te-le backe bom pa lahko prav do čistega ostrigel. Pri prvi pridigi je prosil farane, da naj zanj molijo, ker je tudi on iz mesa in krvi. Da je to resnica, je kmalu pokazal. Prav rad hodi od gostilne do gostilne. Po vrhu pa je tudi vnet kvartopirec.

d **Iz Gradca.** Tu so se vršile občinske volitve dne 1. t. m. v najlepšem redu, seveda zmagala je narodno-napredna stranka v vseh treh razredih nad vse sijajno. To pa ni bilo prav nekaterim kimavecem klerikalcev, zato so spisali zoper volitve pritožbo, spisana pa je tako, da se jo naj Bog usmili. Spisala sta jo neki neizučeni mesar, kateri bi rad prišel v občinski odbor, ker ga pa vsak dobro pozna, ga nihče ne mara. Druga, nad vse dična oseba, je neki kovač, človek, ki se rine k slovenski ljudski stranki samo za to, da bi prišel v občinski odbor. Pa kaj hočemo, volilci ga ne marajo, ker so mnenja, da kdor sam za se neče delati, ta ne more za druge. Še nekaj garjevih ovac se nahaja v bližini Gradca, ki pa pri najboljši volji ne pridejo v poštev, dasiravno zahajajo po navete v neko odvetniško pisarno v Črnomlju.

d **Iz Št. Lovrenca.** Že dolgo ni bilo nobenega glasu iz naše temeniške doline. Ne mislite, gosp. urednik, da zaradi tega spimo vsi spanje pravičnega. Kaj še! Poglejte le našega Toneta! Kakor mravlja zida in pripravlja za zimo, da bo imel kam spraviti led, s katerim si bo hladil svoje razgrete možgančke. No, pa brez šale! Tone prav res zida ledenico za mlekarino. Prej je dal led nek napreden krčmar s Čateža, pa je dejal Tone, da se je po tistem ledu toliko mleka spridilo, da bi nazadnje kmalu še toliko ne bi bilo v blagajni, da bi bil mogel led plačati. Kaj pravite, gosp. urednik, ali še velja tisti rokovnjaški recept, vsled katerega postane človek nevidljiv? Ej! če bi ga imel, da bi enkrat pogledal v tiste mlečne račune, ki bodo prav kmalu v novi lednici zmrznili. Saj že zdaj vse poka, kaj bo pa še pozimi in v ledenici! Pravijo, da dobimo tudi postajo v Št. Lovrencu, da ne bo treba voziti mleka na Veliko Loko, kjer precej nategne nekoliko liberalnega duha, ki tako težko dene katoliškim konsumen-

tom. Pa še iz drugega vzroka zida Tone ledenico. Na Čatežu ima fajmošter ceglarno, pa mu opeka ne gre prav izpod rok, ker je slaba, zato jo je pa Tone pogruntal, da bo spravil nekaj tiste robe v ledenico. Nastane vprašanje: Kdo bo imel od ledenice dobiček? Prvič čateški fajmošter, ki bo spravil svojo zanikrno opeko v lep denar, drugič nekaj farških podrepnikov, ki vozijo za drag denar opeko, tretjič naš Tone, ki bo poleg svojih razgetih možgančkov hladil poleti v ledenici kar cele teličke, — nazadnje pa bodo imeli dobiček vsi, ki so pri mlekarini — namreč čast plačevati dolgov in pogrebščino za propadlo mlekarino. — Pa še nečesa se je spomnil naš Tone. Njegov trgovski talent, ali kakor ljudje po domače pravijo — lakomnost, ga je napotila, da bodo baje začeli prekupovati tudi prašiče, to pa iz zgolj ljubezni do bližnjega, ker je sedaj vsa ta trgovina v naprednih rokah. Pravijo, da se že tudi Pumpr prav resno boji za svojo službo... Malo čudno se strinja taka kupčija z duhovskim stanom, a vse pojde, ker je na katoliški podlagi. Vse se res nekam čudno meša, kakor pravijo Nepokojev oče. Volitve še sedaj niso potrjene. Bog zna, komu je ves material obležal tako globoko v želodecu, da ga ne more prebaviti. Tudi tista cesta čez Roje že pojema, ki je bila ob volitvah ena glavnih agtacij. sredstev v rokah zaslepljenih klerikalcev. Pa iz kakih čudnih zmesi bo tudi ta cesta. Pripovedujejo, da je nek »inženir« že poskušal, kako bi skuhal tisto cesto. Vzel je 15 latvic mleka, 10 funtov masla, 3 latvice smetane, pehar jajc, masti in tri predalnike bele moke, ki jo je s predalniki vred zmešal v neki kadi z zgoraj omenjenimi rečmi. Zgodovina sicer molči, kakšen je bil tisti »šmorn«, ki je vendar prava predpoda klerikalne politike. Še celo Nepokojev oče, ki bodo po novih volitvah občinski svetnik, so rekli, da bi vse še bilo, da bi le »lajdlcov« ne bilo v šmornu. Tisti bi mu pa menda obležali v želodecu, kar bi Nepokojev oče morali le z žalostjo konstatirati. —ec.

d **Požar v Travniku (pri Loškem potoku).** V noči 14. t. m. je uničil pri nas požar šest gospodarskih poslopij, napolnjenih s senom in drugimi pridelki. Dobro organizirani požarni brambi in njenemu neustrašenemu ter požrtvovalnemu nastopu se moralo zahvaliti, da požar ni uničil cele vasi, ki šteje 120 hiš. Škoda se ceni na 22.000 kron. Zavarovalnina pa znaša le 6000 K. Hvala Bogu, da ogenj ni zahteval nobene človeške žrtve. Nesrečnim pogorelcem pa naj se prihitijo z dobrohotnim srcem na pomoč.

o Gorenjske novice o

g † V Gorenji vasi nad Škofjo Loko je umrl v petek 17. t. m. ob 8. zvečer Radeckijev veteran Franc Polenšek, po domače Martenač, v 87. letu. Rojen je bil

leta 1825., je služil pri 19. lovskem bataljonu od 1846. leta celih 9 let in se udeležil menda 13 bojev. Vkljub starosti še vedno svežega spomina, je prav rad pripovedoval, kaj vse je doživel na Laškem. Ni čuda, da je bil vsled svojih zanimivih doživljanj splošno priljubljen. Po poklicu zidar, je delal do zadnjega, v poslednjih letih seveda lažja dela. Bolehal pa prej ni, šele zadnji mesec ga je oslabeleost spravila na posteljo. V tratarski fari je samo en moz, kateri je starejši kot pokojnik, Radeckijeva veterana imamo pa še dva.

g **Poljane nad Škofjo Loko.** Uboj. V nedeljo, 12. novembra, je prišlo v Srednji vasi pri Poljanah do prepira med 27letnim Janezom Ozebek iz Poljan in 22letnim Janezom Jeraša iz Dolenje Dobrave, občina Trata. Oba sta se pred nedavnim časom vrnila iz Amerike. Med preprirom sta bila oba ranjena in sicer Ozebek tako hudo, da je umrl po groznih bolečinah že v sredo, 15. t. m. Imel je vsega skupaj sedem ran. Govorilo se je, da sta se skregala zavoljo Anžonovcove dekle. Čeprav se ne ve, koliko je resnice na tem, vendar tratarskemu župniku Brajcu žilica ni dala miru in je v Perešutijski kuhinji (!) v Gorenji vasi govoril, kot da je gostilničar Anžonovec kaj kriv, čeprav se to ni zgodilo v njegovi gostilni, ampak samo zavoljo tega, ker je pustil dekle na ples. Žalostno je, če se primeri taka nesreča, da bi pa gotovi ljudje kot je župnik Brajce, hoteli napraviti kot neke vrste sokrvice **popolnomna neudeležne ljudi, to pa že presega vse meje poštenosti.** Še bolj žalostno je pa, da se ljudje z imenom »župnik« potikajo po kuhinjah in delajo potem neresnične čenče.

g **Iz zminške občine.** V »Vrju« pri Brodeh je bila pred davnim, davnim časom prestrašna zver, ki so jo imenovali »Piber«. Stari ljudje nam vedo o nji marsikaj povedati. Tako nam tudi pripovedujejo, da je vsakdo bil izgubljen, če se je le predrznil priti v bližino te grozne zverine. Strahovito se je zagnala proti svojemu pleču, zgrabila ga je s svojimi kremplji ter potegnila seboj v šumeče valove bistre Poljanščice. V nje globočinah se je »Piber« z nesrečnikom pogostil. Hvala bogu, da dandanašnji te zveri ne vidimo več. Saj kar je nas mlajših, ne zapazimo nikjer njenega sledu in se lahko brezskrbno izprehajamo ob bregovih Poljanščice. — V ljudski domišljiji pa se je le ohranila zver še do današnjega dne in tudi ne bo tako kmalu pozabljena. Toda naenkrat je poklerikaljeni »Gorenjec« zavohal v Puštalu neko drugo čudno zver. Vztrepetali smo same groze, ko smo v tem listu čitali o nji. Kakor pravijo, jo je baje sam prečistiti župnik Šinkovec iz Škofje Loke krstil in imenoval za »Klerikalnega zmaja«. Mi smo vsaj prepričani, da je ta čudna klerikalna pošast identična z nekdanjim grozovitim »Pibrom«. Bogvedi odkod ga je Poljanščica privlekla seboj. »Piber« si je pod »Šturmom« izbral svoj brlog. Boga

tudi hvalimo, da ta grda pošast doslej druge nesreče ni povzročila, nego da je izpodkopala škarpo Šturmove France. Največje skrbi in stroškov je torej zver napravila njej, zato se tudi ne čudimo, če pravi, da ne bo nikoli pozabila na »Klerikalnega zmaja«. Vse nekaj drugega pa je pri sosedu Kisovcevem Gašparju. Njemu zmaj res še ni pri škarpi nič ponagajal, pa tudi sezida! mu je ni. Vzlie temu pa si je mož vtepel v svojo bučo, da se zunaj, ki ima klerikalno glavo, na vsak način mora rešiti, dasiravno je pošast v največjo škodo večini ljudem. Pa kako sredstvo si je mož izbral za rešitev »Klerikalnega zmaja«? Tega bi sicer nihče izmed zminških občanov ne verjel, mi pa trdimo resnico, ako povemo, da si je mož izbral za to ravno volitve v bližnji starološki občini, ki bodo, kakor znano, že dne 30. novembra. Tam se nadeja obilne pomoči in tam deluje z vsemi svojimi telesnimi in duševnimi silami v ohranitev in prospevanje »Klerikalnega zmaja«! Tako je!

g Iz Tuhinjske doline. Že 30 let se govori o železnici skozi Tuhinjsko dolino, ki naj bi zvezala Kamnik z Vranskim preko Kozjaka in Motnika. Žal, da je železnica le pobožna želja tuhinjskih kmetovalcev in da bo še dolgo ostala neizpolnjena želja kmetijskega prebivalstva. Nočemo razpravljati o železnici, samo opozoriti vas hočemo, da se to vprašanje danes pogosto izkorišča v nečiste namene. Kadar pridejo med Tuhinjce klerikalni poslanci, gotovo jim sveto obetajo železnico. Kadar pa pride isti poslanec v Lukovico ali Krašnje, jim zopet tam z gotovostjo obeta železnico med Demžalami in Celjem. Vsak, malo razumen Tuhinjec pa dobro ve, da istočasno ne no in čez Črni graben. Bode li železnica te la čez prvo ali drugo, tretja možnost je železniška spojitve Savin. doline s Kamnikom čez Črniivec. V ministrstvu bo odločilna gospodarska in vojaška stran. So odločanje poslanca ali stranke je tako malo, da sploh ne pride v poštev. In če poslanec obeta železnico, ali če dekan Lavrenčič sklicuje Tuhinjce na posvetovalni sestanek glede železnice v Kamnik, je treba to smatrati za neodkritosrčnost. Znano je, da je dr. Krek obetal železnico Tuhinjem, dan pozneje pa jo je že obetal kmetom v sosednji dolini. To se pravi ljudi za nos voditi. Končno bi Kreku že ne zamerili, ker vemo, da morajo katoliški poslanci mnogo obljubiti in mnogo lagati, zameriti pa moramo našim fajmošтром, ki nam soglasno priporočajo take ljudi. Kmet ni poučen in je do zdaj slepo zaupal gospodom v farovžih, toda za naprej bo drugače. Pri kamniškem sestanku se je tudi g. Engelman, trgovec iz Šmartna oglašil k besedi, toda fajmošтер iz Zgor. Tuhinja ga je neki tako prevpil, da so potem mogli le še fajmoštri govoriti, kmetje pa samo poslušati, kdor pa ni bil lepo ponižen, mu je pa dekan Lavrenčič skoro vrata pokazal. Ti gospodje so toliko časa prijazni, dokler

si jim pokoren kakor kužek gospodarju, kadar pa kmet prične uveljavljati svojo voljo, takrat gre pa farovž s kolom na kmeta. Zahrbtno se mu skuša škodovati, umetno vzbudi pri sosedih sovraštvo proti njemu in maščevanje. Kristusovi namestniki se niso nikdar ravnali po Kristusovem nauku: Ljubi svojega bližnjega, kar se posebno kaže po občinskih volitvah.

g Pogorelci v Šmartnem so si s pomočjo okoličanov že malo opomogli. Zima se bliža, pomagajte jim. Sami pa naj vložijo pismeno prošnjo na farovško hranilnico v Zgornjem Tuhinju, da imajo ti gospodje vsaj priliko pokazati dobro srce in moč, o kateri vedo vedno toliko povedati pred vsake volitvijo! Sploh priporočamo Tuhinjem, da vlagajo mnogo prošenj tudi na deželni odbor, da se sami prepričajo o naklonjenosti cerkvene stranke kmečkim ljudem.

g Iz Krašnje. Komaj je lani izvoljeni občinski odbor napravil red v občinskem gospodarstvu, že bi radi nekateri, da bi vladale zopet stare razmere v krašnji občini. Začeli so delati zgago med volilci in volilkami in vsiljevati zopet take odbornike, ki zaslužijo, da ostanejo za večno v pokoju. Kaj more kdo pričakovati od Vazarja, Levičnika, Marna, Mihea in drugih kandidatov za občinski odbor? Kdo izmed teh je pokazal, da mu je kaj mar za krašnje občino. Marn je zadnjič privlekel ljudi iz tujih občin, da so razgrajali v Krašnji. On ima res pravo ljubezen do krašnje občine, to bi bil res lep odbornik, ali še celo župan. Za župana ga bodo volili, pravijo, ker so Tajčarja izbrisali, da nima pravice voliti. In če bode Marn župan, bodo tujei našo občino komandirali. To pa ne gre. Zato je že sedaj velika večina volilcev, ki bodo volili stari občinski odbor. Ti volilci in volilke pravijo: Marn, Levičnik, Vazar in Mihe imajo zaupanje do tujeev, naj jih pa volijo bogojški gospod, moravški kaplan in ta česnovi iz Lukovice. Povedati moramo tudi, da laži, ki so bile pisane v »Domoljubu«, niso od druge kakor od tistih hinavskih klerikalcev, ki jih Marn vabi v Krašnje. Zato so pa Marn in njegovi bratci odgovorni za te laži. In take ljudi naj volimo v občinski odbor? Po vseh boljših občinah so pomedli s hinavci, v Krašnji naj bi pa hinavce volili? Tega pa že ne. In take gospodarje še povrhu vsega tega. Le pogledjte jubilejski drog sredi Krašnje in se spomnite, da je veljal 82 K, kakšne pomote so se delale v občinskih računih, kako so hodili na občinske stroške svet ogledovat in na Brdo na občinske stroške pit. To pomislite in se rajši poskritite, ker taki okajeni poštenjaki niso več za odbornike ali celo za župana. Seveda na domačega posestnika Štruklja ste hudi, ker je odgrnil »firnk«, za katerim so se godile razne nepoštenosti. Zmerjate po »Domoljubu« druge odbornike s »štrukljeveci«. Le počakajte, še boste hodili k Štruklju po svete in ga prosit to in ono.

Do sedaj vam je storil mnogo dobrega, a sedaj se bode pa lahko obrnili na bogojškega gospoda ali moravškega kaplana. Le zapomnite si, da bolj nehvaležnih ljudi ni, kakor ste klerikalci. Marnu diši, da bi bil izvoljen tak občinski odbor, ki bi čez nekaj časa na željo župnika zidal sredi Krašnje takšen dom, kakor ga imajo v Blagovici, da bi se v njem učile svete čednosti tiste device, ki so na dan Krekovega shoda iz vseh farovških oken glave ven molile. To je bila res lepa čast za krašnje občino, ko so tujei videli celo razstavo žensk, ki so skakale po župnikovih sobah. Kaj takega znajo samo klerikalci. Ampak za to še niso dobri za občinske odbornike, za to jih ne bodo volili pošteni volilci in volilke.

g Iz Begunj na Gorenjskem. Zgol stučaj me je prinesel v to od naravnih krasot tako oblagodarjeno in od tujeev tako obiskovano gorenjsko vas prav tisti večer, ko je tamkajšnje marljivo gasilno društvo priredilo zabavni večer z igro in petjem. Igrali so znano žaloigro »Mlinar in njegova hči«. Videl sem to igro že marsikje na kmetih, priznati pa moram, da se kaj takega nisem nadejal. Vsi igralci od prvega do zadnjega so pokazali toliko vneme in ljubezni do stvari in toliko igralske zmožnosti, kakor je nisem videl na podobnih odrih še nikjer. Zlasti je pohvaliti Konrada in Marico, ki sta storila vsak iz svoje vloge, kar se je pač dalo storiti. Zelo ugajala mi je tudi maska matere Mete. Pred igro je popeval domači mešan zbor v popolno zadovoljstvo, čemur se pa ni čuditi, saj je zbor in igro vodila spretna roka gospoda nadučitelja Zavrla, na strani mu je pa stala istotako marljiva ga. soproga. Le tako naprej, prijatelji! Priredite nam še večkrat takega razvedrila. Gasilno društvo naj pa kar naprej hodi po začrtani poti, na njegovi strani so vsi za pravi napredek vneti ljudje, nazadnje se bodo pa tudi tistim maloštevilnim odprle oči, ki društvo postrani gledajo. — **Popotnik.**

g Novice iz Mošenj na Gorenjskem. Mošenjska mlekarne je postala jalova, da ne da nobenega mleka več od sebe — obenem je pa pozabila dati tudi zadnje, kar navadno naredi vsak človek ob svojem koncu. to je — obračun, ker pa obračun zelo slabo kaže za združnike, katerih je 60 z 113 deleži, in krožijo o mlekarne zelo slabe govorice, sklicalo je 12. t. m. nadzorstvo izvanredni občni zbor. Predno preidemo k temu naj omenimo, da je ustanovil našo mlekarne pred kakimi 5 leti tukajšnji nadučitelj gospod Josip Korošec, kateri je z vso vnemo in marljivostjo deloval v povzdigo tukajšnjih kmetovalcev in za povzdigo mlekarne in z to združene živinoreje. Ker so pa naši klerikalci enaki vsem klerikalcem, da na noben način ne trpijo, da bi se kmet dobro imel, delovali so toliko časa, da so zapeljali združnike in so izvolili za načelnika Franc Resmana iz Gorice, brata sedanjega župana g. Ivana

Resmana. Pri cestnem odboru Resman predsednik, se hoče narediti nov dolg; pri mošenjski občini Resman župan — dolg pri mošenjski mlekarni, Resman načelnik — dolg. Na vsak način bomo prijadrili po Resmanih v deveto deželo, koder se bode cedilo kmetom med in mleko in bodo hodili po lepih cestah. Pa preidimo zopet nazaj k mlekarni. Dolžnost vsakega načelnika je pri občnem zboru povedati stanje društva ali zadruga, in to bi moral vedeti tudi naš načelnik Franc Resman, ker so udje to zahtevali, ali namesto da bi mirno in stvarno razložil, hodil je med udi ves razsreden kakor kak turški derviš, ter bi najraje vse ude zmerjal, kar je njegova navada, in jo je posebno kazal pred občinskimi volitvami po gostilnah. Vsa čast se more dati našim ženskam združnicam, ker so te našega načelnika pri tem občnem zboru užugale, da je moral utihniti. Udje so zahtevali račune in nič drugega, on pa le vse drugo, in ker le ni bilo te zahteve konč je odšel z težkimi koraki in še bolj težkim srcem v župnišče po knjige, odkoder ga ni bilo za pričakati, a vendar na vse zadnje še ni prinesel nobenih računov, pač pa novico, da »bukva pod kaznijo ne smejo iz farovža« in se le v farovžu smejo bukva pregledati. Vzlic najodločnejši zahtevi nismo mogli dobiti računov, zato smo sklenili dobiti revizorja, da naj on odkrije dolg, ki ga g. župnik in Resman ne upata. Končno bode še omenjeno, da bi mi iz vseh knjig nič ne razumeli, ker ima naš župnik navado številke po večkrat črtati in zopet drugače zapisati in mislimo, da jih tudi naš načelnik vzlic njegovi ošabnosti prav nič ne razume. Konec mlekarni bode pač tak, kakor je navada vseh mlekaren in konsumov in mislimo, da bomo navsezadnje še prehitro zvedeli račune, ako ne bosta g. župnik in Resman pri vsej njih sladkosti tako dobra in bosta uravnala vse sama, ker če bukva ne smejo iz farovža, naj pa še dolg notri ostane.

g Govejek. V našem kraju so nastavljeni lovci, ki streljajo mačke in pse, divjačino in tudi zajce pa puste lepo pri miru. Nek tak lovec je ustrelil eno mačko kar na njivi in psa nekega čuvaja. Res čudni lovci. Kdo jim je dal pravico, da smejo tako postopati? Puste naj pse in mačke na miru, pa naj raje streljajo zajce, ki napravljajo nam kmetom toliko škode.

g Tržič. Za vse večne čase je padla v naši občini vlada tukajšnje nemško - nemčarske klike. Prodrila je pri občinskih volitvah kompromisna kandidatna listina med obema slovenskima strankama. Le en Nemeec je prišel v novi občinski odbor, namreč prejšnji župan. Dolgo so gospodarili v naši občini prepotentni Nemci. Sedaj je njihova trdnjava padla. Ljubljanski škof Jeglič pa se je pehal na vso moč, da bi nemški vladi pri nas še podaljšal življenje. Zavednost tržiškega slovenskega meščanstva pa je bila močnejša kot vse škofovo intrigiranje. Kaj so neki Nemci

obljubljali škofu Tonetu, da se je tako zanje zavzemal? Velika nesreča za naše politične razmere je to, da je naš škof vedno v denarnih zadregah, ker je tako slab gospodar. In ker mu vedno denarja manjka, je neprestano na lovu za tem molohom. Za denar baranta z Nemci v škodo slovenske narodnosti.

g Iz Železnikov smo prejeli sledeči dopis: Gospod in pastir. — Nekoč je vzel gospod pastirja v svojo službo ter mu izročil v enem okraju vse svoje ovčice, dobre in slabe, lepe in grde in ukazal pastirju, paziti na vse, da se katera ne izgubi ter v visokih gorah ne pade v prepad. — Pastir nastopi svojo službo in obljubi svojemu gospodu, da bo ljubil in varoval izročene mu ovčice ter jim skrbel za dobro pašo. Bila je velika čeda in med čedo je bilo tudi že nekaj garjevih ovac. Okužene ovce so bile zelo požrešne in nadležne ter so vedno izpodrivale druge. Mnogo ovac je bilo zelo mirnih in te so vedno zaostajale za drugimi, vsled česar jih je začel pastir sovražiti in tepsti. Posebno ena ovca je bila vedno ista, ki je prva šla v stran in za njo potem še mnogo drugih in to ovca je začel pastir najbolj sovražiti. Pastir, ki je izprevidel, da vedno le ene in ista ovce ne gredo tik za tropo, jih je začel zelo sovražiti in tepsti in zato so se nekega dne popolnoma ločile od glavne čede ter preplavale široko vodo in šle na drugo kraj hriba. Razen par so vse srečno prišle čez vodo in se tam same pasle. Večkrat se je še ena, dve ali več ovac podalo za svojimi preje prijaznimi tovaršicami čez globoko vodo k svojim prijateljicam in navadno so vse srečno prišle čez vodo. Med glavno čredo, katero je pasel sam pastir, se je vedno bolj pojavljala kužna bolezen, tako da so bile že zdrave ovce v nevarnosti pred kužno boleznijo. Nekega dne pride sam gospod obiskat svojega pastirja in ko pregleduje čredo, opazi s svojim bistrim očesom tam na drugi strani hriba precejšnje četo zelo lepih ovac ter vpraša pastirja, zakaj so one ovce ločene od glavne čede. Pastir pa povese oči in pravi svojemu gospodu sramežljivo, da so to one ovce, ki so vedno zaostajale za čredo ter sem jih večkrat tepel in nekega dneva so v divjem begu zapustile glavno čredo, preplavale globoko vodo skoraj vse in da še večkrat katera uide tja. Nato gospod svojega pastirja ostro pogleda, potem ovce in pravi: Izročil sem ti svoje ovce, misleč, kot dobremu pastirju, toda zdaj vidim, da ravno te ovce pod tvojim varstvom so večinoma že vse okužene in shujšane, čeprav imajo dovolj dobro pašo. One tam na drugem kraju, ki so vsemu izpostavljene in brez tvojega varstva, pa so tako lepe in se mirno pasejo. Pomilujem tebe, moj služabnik, ker tako slabo izpolnuješ svoj poklic in ukazujem Ti, da privedeš vse one ovce nazaj, ker četudi je onih bolj malo in kakor razvidim, so mnogo več vredne, kakor vse tvoje ovce tukaj. Pastir dvigne glavo in

pogleda svojemu gospodu klaverno v oči ter pravi: Kako naj jih izvabim nazaj, ko so vse tako plašne in gospod nato odgovori: Vrzi bič od sebe, kliči jih prijazno k sebi in nudi jim soli in posebno najbolj plašno najlepše kliči in če se ti jih ne posreči izvabiti, stori drugič, tretjič in desetič in gotovo jih boš privabil. Ako mi pa ne izpolniš mojega ukaza, sem prisiljen, česloviti te iz službe, ker potem nisi vreden, biti imenovan za pastirja. — Prosim, cenj. gospod urednik, da bi priobčili te vrstice, ki naj bi služile v pobožno razmišljanje našemu častitemu gospodu župniku, da bi se v bodoče posluževal za njega bolj dostojnih izrazov pri pridigah, ker besede, kakor hudič, falot in drugi neumestni izrazi niso prav nič primerni človeku, ki naj bi bil oznanjevalec lepih Kristusovih nauk. Za sklep pa omenim le to, »da ne sodi, da neboš sojen,« ker v nedeljo nisi dal pravega na tvoje klerikalno nakovalno. Pazi, da ne dobiš mesto drugemu obljubljenemu »katoliške zaušnice« sam »božjo« zaušnico, katero si že zdavnaj zaslužil. Poskrbelo pa se že bo, da se za vsako naloženo katoliško zaušnico poplača najmanj desetno.

o Notranjske novice o

n Zgornji Logatec. Pri nas je zmagala pri zadnjih občinskih volitvah v vseh treh razredih napredna stranka. Klerikalci so kljub vsemu terorizmu in pretenju sramotno pogoreli. Pa kako so bili ošabni in naduti. Niti slišati niso hoteli o kakem kompromisu. Zato pa je tem večje veselje v naprednih vrstah, ker so tako sramotno pogoreli.

n Dol. Logatec. V kratkem se vrše pri nas občinske volitve. Volilni imenik je na novo izpostavljen, radi pritožbe naših klerikalcev. Oni so namreč prosili za podaljšanje prejšnjega imenika na vpogled, pa so se hudo pregrešili, kajti komisar ni mogel prošnji ustreči, temveč je kratkomalo dal imenik iz nova na vpogled. Tako so se pri nas zavlekle volitve skoro 2 meseca, kar seveda Slavcu malo diši glede reklamacij. V »Slovenec« so pa pisali, da se je ra njih pritožbo podaljšalo, pa ni res. Volilce naprednega mišljenja pa prosimo, da vsak natanko pregleda, če je prav vpisan v imeniku. Pri nas v cerkvi se gode prav čudne stvari. Pretečeno nedeljo je g. župnik zopet eno lepo zatrobil — oznanil je namreč, da se vrše v »Katoliškem domu« dve predstavi kinematografa. Res čudna so pota našega župnika. Kaj takega se še ni pri nas slišalo, da bi se cerkev vporabljala v reklamne svrhe. To je greh, ki mu ga ne odpusti noben poštenjak. Gospod župnik, plakate bi raje nabili v cerkvi, ali pa še bolje, spravili bi kar cel kinematograf v cerkev, bi se vam ne bilo treba truditi s jezikom na prižnici. Prosim vas Logačane, da boste že sami presodili in pokazali; da boste že sami presodili in poka-

zali, kak je samostojno misleč kmet, na dan volitve. Dobro bi bilo, da bi napredno politično društvo priredilo vsaj še en shod pred volitvami, zadnji je nepričakovano dobro uspel, na katerem je govoril naš rojak deželni posl. Adolf Ribnikar, tržni nadzornik v Ljubljani.

n Iz Dol. Logateca. Umrl je pretečeno soboto gimnazijec Avgust Tršar v starosti 17 let. Revez je že dalj časa bolehal in je vsled bolezni moral končno izostati tudi iz šole. Vrlemu mladeniču, kateremu je nemila smrt tako zgodaj pretrgala nit življenja, je pevski zbor »Sokola« zapel žalostinke pred hišo, v cerkvi in na pokopališču. Bodi mu zemlja lahka! — Naš župnik je v zadnjem času postal tako prevzet, da niti osebno ne hodi več po biro. Za ta posel tudi ni določil cerkovnika — kakor bi kdo mislil — temveč, kar enega izmed bodočih klerikalnih občinskih odbornikov, ki bodo — če sodimo po tem slučaju — župnikovi hlapci in petolizci namesto zastopnik občine. Razume se samo ob sebi, da vsak zaveden napreden posestnik dotičnega farškega podrepnika pošteno nažene in mu povrh pove, kar zasluži. — Kdo bi si bil mislil, da se bo kdaj v naši župni cerkvi iz prižnice delalo reklamo za kinematografske predstave! In vendar je to naš župnik čutil za svojo potrebo, ker je nek tujec priredil svojo komedijo slučajno v klerikalnem »Društvenem domu«. Da naj še kdo reče, da se prižnica ne izrablja vedno in povsod, kadar se gre za nenasitno klerikalno — malho! — O klerikalnem konsumnem društvu krožijo prav čedne vesti in menda že poka na nekaterih krajih. Smo res radovedni na konec. — V občinski pisarni je razpoložen nov volilni imenik, ker se baje pri volilnem postopanju niso uvaževali vsi zakoniti predpisi. Opozarjamo na to somišljenike!

n Iz Žirov. Dne 28. novembra imeli bomo volitve v občinski zastop. Klerikaleci delajo z vso močjo, da bi dobili večino. Ako bi napredna stranka razvila le eno desetinko one delavnosti, ki jo izvajajo klerikaleci, bila bi popolna zmaga zagotovljena. Toda skrajni čas je, da se upremo vsi, ki ne želimo klerikalne strahovlade in njih terorizma. Sramota bi bila za nas, da bi v naši občini, ki ima toliko zavednih in razumnih občanov, vladali nazadnjaki. Ni pa le sramotno, imeli bomo tudi gmotno škodo, ako bomo dopustili, da zavlada klerikalizem, kajti gotovo je, da bodo obračali občinske doklade le v njih sebično strankarske namene; saj imajo vse polno načrtov, kako bi razvijali svojo moč. Govorili so, da bi napravili velikansko mežnarijo, v koji bi imeli veliko dvorano za različne shode, posvetovanja, veselice itd., in to seveda na občinske stroške. Župnišče je sicer prostorno in dosti čedno, toda skoro gotovo je, da ako bodo »gospodje« iz favorža videli, da sedijo v občinskem odboru možje, ki jih obožujejo, da bodo naenkrat zaželeli in hoteli tudi imeti novo

moderno stavbo, ki bo stala težke tisočake in sploh imajo še sto podobnih »potreb«, in vse bodo dosegli, ako pustimo, da zmagajo pri volitvah. Klerikaleci agitirajo posebno s tem, da ako zmagajo, bodo vsi občani deležni bogatih deželnih podpor. Toda to je sama sleparija. Dežela je vsled zavoženega klerikalnega gospodarstva sama čez vse potrebna podpore, kako bo potem na vse strani dajala. Sploh pa podpor niso deležni posamezni hribovski posestniki, ker se jih daje le tam, kjer je večja družba. Pomisliti pa je tudi treba, da, ako bi se vsem podpore delile, bi se moral potem tudi davek in doklade v toliko zvišati, da bi s tem ne bilo nič pomagano! Zatorej, vsi razumni žirovski volilci, ne pustite se zapeljati v klerikalne pesti. Klerikaleci želijo imeti ljudi nevedne in slepo pokorne duhovnikom, ki vedno uče in delajo tako, kakor to ustreza njim samim. Volite samostojne in razumne možje, ki bodo vedno tako delali, kakor bodo videli, da je za blagor vseh občanov najbolje.

Po svetu

r Strašna rodbinska drama na Dunaju. Pri sekcijem šefu Holzknichtu na Dunaju je bil kot domači učitelj dr. Matkovič. Ta se je zaljubil v Holzknichtovo hčerko Marijo. Poprosil je očeta za njeno roko, ki pa je to na lep način odklonil. To pa je dr. Matkovič privedlo do groznega dejanja. Ustrelil je radi tega svojega učenca Jurija, brata Marijinega; nadalje Marijo in vrhu tega še smrtno nevarno ranil starejšega Holzknichtovega sina Roberta. Ko je to grozno dejanje izvršil, je s samokresom usmrtil še sebe. Dr. Matkovič je najbrže nameraval umoriti tudi starše nesrečnih otrok, pa jih k sreči ob tem času ni bilo dobiti. Bolest in žalost, ki je prišla na nesrečna roditelja, ko sta izvedela o smrti svojih ljubljanih otrok, je nepopisljiva. Holzknichtova rodbina je še v dobrem spominu Škofljeločanom, kjer je bila dvakrat tam na počitnicah. Dr. Matkovič, gotovo ni bil pri popolni duševni zavesti, ko je izvršil ta grozen čin. Storil je to v brezumnem vznemirjenju, v duševni zmedenosti. Oče morilca dr. Matkoviča je doma iz Jernejeve vasi pri Črnomlju. Bil je v bitki pri Kustoci l. 1866 ranjen. Zdravili so ga na Dunaju, kjer je pozneje ostal za stalno, ko je dobil službo pri pošti. Prišel je še večkrat obiskat svoj rojstni kraj. Čutil se je še vedno Slovenca. Toda njegovi otroci so že Nemci. Ta rodbinska nesreča je vzbudila med ljudmi globoko sočutje in žalost.

r Davek na tobaku prinaša državi več kot trikrat toliko kot znaša davek, ki ga plačujejo vsi veleposestniki in kmetje skupaj in skoro petkrat toliko kot pa plačajo davka tovarnarji in drugi podjetniki.

r Španski kralj Alfonz ima v svojem muzeju spravljeno vse orožje, s katerim so ga že hoteli umoriti.

r Sedaj je ravno sto let, odkar je Angleški zidar Jožef Aspdin iznašel cement.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

Gosp. dopisniku iz Trojane naznanjamo, da njegovega dopisa ne moremo priobčiti, ker posega preveč v osebne razmere. Če pa na tem obstoja, da se priobči, mora vso odgovornost za resničnost dotičnih trditev prevzeti sam. Pod tem pogojem dopis objavimo. Prosimo tozadavnega pojasnila. — Dopisnike izrecno prosimo, da naj se jim ne zdi preveč škoda papirja. Pišejo naj razločno, predvsem imena in priimke. Piše naj se le na eno stran. Tega naj se ne pozablja, ker drugače se nam dela mnogo sitnosti in se nam tako nepotrebno vzame mnogo časa. Tudi naj bodo dopisi jasno pisani, da bo iz njih vsaj razviden dejanski stan. Na razna vprašanja in dopise odgovarja uredništvo le v tej rubriki, ne pa privatno.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 18. novembra 1911.

Trst: 20, 63, 19, 55, 49.

Linc: 86, 88, 62, 6, 41.

Dvignjene v sredo, dne 22. novembra 1911.

Praga: 13, 7, 78, 30, 83.

Na zahtevo vzorce!	Tovarna domačega gorenjskega sukna	Svoji k svojim!
	Anton Stroj	
	Zapuže pri Begunjah, Gorenjsko.	
	Priporoča svojo zalogo raznovrstnega sukna pod tovarniško ceno.	

Hiša
z dobro vpeljano gostilno in mesarijo ter potrebnim gospodarskim poslopjem, ki je vse v jako dobrem stavbnem stanju, na Dolenjskem, sredi velike vasi zraven drž. ceste, četrte ure od kolodvora oddaljena, h kateri spada tudi nekaj dobrih njiv, travnikov in hoste, se radi družinskih razmer in bolezni pod jako ugodnimi pogoji **tako** prostovoljno **proda**. Kje, pove **Jožef Klavžer**, posestnik in mesar v **Štefanu pri Trebnjem, Dolenjsko.** 94

Izbera

je lahka, kajti kakovost odloča. — Slast pravega zagrebškega Francka, njegova jakost in krasna barva usposoblja ta izdelek najboljšim kavnim prdatkom, ki bode tudi Vas trajno zadovoljil.